

Searching for Your Love, Drawing on Your Miracles

חנוכה, תשפ"ב

1) מסכת שבת דף כא:

מאי חנוכה? דתנו רבנן: בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון. שפשינכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל. וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של פהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד. נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ונעשאים ימים טובים בהלל והודאה.

2) בית יוסף – אורח חיים, סימן תרע

ואיכא למידק למה קבעו שמנה ימים, דכיון דשמן שבפך היה בו כדי להדליק לילה אחת ונמצא שלא נעשה הנס אלא בשבעה לילות? וי"ל:

- 1) שחילקו שמן שבפך לשמנה חלקים ובכל לילה היו נותנים במנורה חלק אחד והיה דולק עד הבוקר ונמצא שבכל הלילות נעשה נס.
- 2) ועוד י"ל שלאחר שנתנו שמן בנרות המנורה כשיעור נשאר הפך מלא כבתחלה וניכר הנס אף בלילה הראשונה.
- 3) אי נמי שבליל ראשון נתנו כל השמן בנרות ודלקו כל הלילה ובבוקר מצאו הנרות מלאים שמן וכן בכל לילה ולילה:

3) פרי חדש - אורח חיים, סימן תרע

ואינו מחוור, דהא אמרינן בפרק ב' מדות [מנחות פט, א] ובפרק קמא דיומא [טו, א] "מערב עד בקר", תן לה מדתה שתהא דולקת והולכת כל הלילה מערב ועד בקר, וא"כ מה ראו לחלקו לח' חלקים.

4) מאירי [בית הבחירה] – מסכת שבת דף כא:

ויש מי שפירש שאף הם הרגישו במיעוט השמן וחלקוהו לשמנה לילות כשיעור ההליכה והחזרה. ואין נראה לי שא"כ היאך היו הם סומכים על הנס בלילה ראשונה.

5) דברים – פרק ו, פסוק טז

לא תנסו את ד' אלקיכם באשר נסיתם במסה.

6) מסכת תענית דף ח-ט.

ואמר רבי יוחנן, מאי דכתיב: "עשר תעשר" — עשר בשביל שתתעשר. אשכחיה רבי יוחנן לינוקא דריש לקיש, אמר ליה: אימא לי פסוקיך! אמר ליה: "עשר תעשר". אמר ליה: ומאי "עשר תעשר"? אמר ליה: עשר בשביל שתתעשר, אמר ליה: מנא לך? אמר ליה: זיל נסי. אמר ליה: ומי שרי לנסוייה להקדוש ברוך הוא? והכתיב: "לא תנסו את ה'!" אמר ליה, הכי אמר רבי הושעיא: חוץ מזו, שניאמר: "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי טרף בבית, ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבקות אם לא אפתח לכם את ארבות השמים והריקתי לכם ברכה עד בלי די". מאי "עד בלי די"? אמר רמי בר חמא אמר רב: עד שיבלו שפתותיכם מלומר "די".

7) פני משה – ירושלמי מסכת יומא, פרק א, הלכה ד

לא תנסו את ד'. מכאן שאין לסמוך על הנס.

8) שלחן ערוך – יורה דעה, סימן קעט, סעיף ב
הגה: ... במה שאדם יודע שהוא כנגד המזל לא יעשה ולא יסמוך על הנס, אלא שאין לחקור אחר זה משום "תמים תהיה" (תשובת רמב"ן סימן רפ"ו).

9) פני יהושע – מסכת שבת דף כא: (ר' יעקב יהושע פלק זצ"ל) [1680-1756]
ולכאורה יש לתמוה כל טורח הנס זה למה, דהא קי"ל טומאה הותרה בציבור והיו יכולין להדליק בשמן טמא? ... **לכך נראה דעיקר הנס לא נעשה אלא להודיע להם חיבת המקום עליהם...** והואיל ואיתרחיש להו ניסא בעיקר הענין שנגאלו גאולה שלימה מיד מלכות יון הרשעה שהיו אומרים לישראל כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, וגזרו כמה שמדיות, ועכשיו שנגאלו ונעשה להם נס גדול ששלטו בשונאיהם, לכך נעשה להם ג"כ נס זה בענין הנרות שהוא עדות לישראל שהשכינה שורה בהם...

10) מנחת אשר – אמונה ובטחון, אגרת כז¹ [עמ' קעא-קעב] (ר' אשר וייס שליט"א)
כבוד הרב היקר...
מכתבו הגיעני ומצטער אני בצערו ודאגתו לשלום אביו היקר. אף אני אתפלל שהקב"ה ישלח דברו וירפאהו רפואה שלימה לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו במהרה.

כתבת שכבוד אביך היקר ניצל ממות לחיים בנס. ויש בזה כדי להתחזק באמונה ובבטחון, הלא קוב"ה בורא רפואות ופועל ישועות **כבר עשה לו נס, ולא עביד קוב"ה ניסא למיגנא.** עיין זוה"ק (ח"א כ"א ע"ב) ודרשות הר"ן (דרוש השמיני), וכמו שאמרו בתענית (חי' ע"ב) "דכי יהיב רחמנא שובעא - לחיי הוא דיהיב", ובודאי כה יתן ה' וכה יוסיף לחזקו לאמצו ולרפאותו...

ונראה דכיון שכל מציאת פך שמן טהור חתום בחותמו של כהן גדול היה בחזקת נס, דהלא היונים חיללו את כל כלי המקדש, פרצו י"ג פירצות בחומותיה, טימאו את כל השמנים, הרסו ולא חמלו, ובפתע פתאום מצאו פך שמן טהור שבטהורים של הכהן הגדול מאחיו, **הלא נס גלוי הוא.**

ונס זה הלבישן רוח עוז וגבורה, רוח אמונה ובטחון שבודאי הקב"ה יעשה להם עוד נס ופלא, וכי לשוא הזמין להם הקב"ה פך טהור זה, וכל כה"ג סומכין על הנס!...

באהבה ובתפילה, אשר וייס

11) קדושת ציון – חנוכה, עמ' מה (ר' בן ציון הלברשטאם זצ"ל הי"ד) [1874-1941]
וזה י"ל בכוננת הפייטן, ומנותר קנקנים, ממה שנשתייר להם פך שמן בחותמו של כהן גדול שהזמין להם הקב"ה, מזה ראו שנעשה נס לשושנים, לישראל שנקראו שושנה לשון חיבה, ובזה הראה חיבתן שידליקו בטהרה, ומזה הבינו דבר מתוך דבר שגם על יתר הימים יעשה להם הקב"ה נס כדי שיוכלו להדליק בטהרה, ומהאי טעמא חלקו השמן תיכף בליל הראשון לחי חלקים, ועי"ז שפיר הי' נס גם בליל ראשון, וזהו בני בינה, היינו החשמונאים הכינו דבר מתוך דבר וחלקו השמן, לכן ימי שמונה קבעו שיר ורננים, שקבעו שמונת ימי חנוכה לשיר ולרננים.

12) אורח חיים – סימן קפז [דיוקים בנוסח ברכת המזון], סעיף ד

¹ אגרת חיזוק – חנוכה תש"ע; וע"ע בקדושת ציון – חנוכה, עמ' מה

הגה: ואומרים על הנסים בחנוכה ובפורים, קודם ועל הכל וכו'; ואם לא אמרו, אין מחזירין אותו (טור). וע"ל סימן תרפ"ב². ומ"מ יוכל לאומרו בתוך שאר הרחמן, ויאמר: הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה בימים ההם וכו', והכי נהוג (כל בו).

13) רמב"ם - הלכות מגילה וחנוכה - פרק ד, הלכה יב
מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד, וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל-והודיה לו על הנסים שעשה לנו, אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן ונרות ומדליק.

14) פרקי אבות - פרק ג, משנה יד (ע"פ הלקח והלבוב - חנוכה/אמרים קצרים, עמ' מה³)
הוא היה אומר, חביב אדם שנברא בצלם. חבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם, שנאמר "כי בצלם אלקים עשה את האדם" (בראשית ט). חביבין ישראל שנקראו בניס למקום. חבה יתרה נודעת להם שנקראו בניס למקום, שנאמר "בניס אתם לד' אלקיכם" (דברים יד, א)...

15) ויקרא - פרק כג, פסוק ד
אלה מועדי ד' מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדים.

16) מסכת ראש השנה דף כה.
אמר לו: הרי הוא אומר "אתם" "אתם" "אתם" שלש פעמים. "אתם" — אפילו שוגגין, "אתם" — אפילו מזידין, "אתם" — אפילו מוטעין. בלשון הזה אמר לו: עקיבא נחמתני, נחמתני.

17) ישא ברכה - פרשת וישלח, עמ' קכג (ר' שאול יחידי' אלעזר ממודזיץ זי"ע)
וי"ל עפ"י דברי א"י זצוק"ל מקאזמיר בפסוק (דברים י"ד) "בניס אתם לד' אלקיכם", דאיתא (ר"ה כ"ה). הרי הוא אומר אתם וכו' אתם אפילו שוגגין אתם אפילו מזידין אתם אפילו מוטעין עיי"ש, א"כ מכל שכן כשמפורש בכתוב "בניס אתם לה' וגו'" בוודאי בניס הם אפילו שוגגין אפילו מזידין אפילו מוטעין עכ"ל"ק.

18) בראשית - פרק לב, פסוקים ד-ה
וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום. ויצו אתם לאמר כה תאמרו לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה.

19) רש"י (שם)
וישלח יעקב מלאכים. מלאכים ממש (בראשית רבה).

20) מסכת שבת דף ל:-לא.
תנו רבנן: לעולם יהא אדם ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי. מעשה בשני בני אדם שהמרו זה את זה, אמרו: כל מי שילך ויקניט את הלל יטול ארבע מאות זוז. אמר אחד מהם: אני אקניטנו...
הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר: מי כאן הלל, מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? אמר לו: שאלה יש לי לשאול. אמר לו: שאל בני. שאל: מפני מה עיניך שפלות מודדין תרוטות? אמר לו: בני, שאלה גדולה שאלת. מפני שדרין בין החולות.

² וז"ל רמ"א (שם) - "הגה: י"א כששכח על הנסים בברכות המזון כשמגיע להרחמן יאמר: הרחמן יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מתתיהו כו' (כל בו, וכבר נתבאר סימן קפ"ז סעיף ד)."
³ נדפס בשנת תשע"ה